

39-а сесія Генеральної конференції ЮНЕСКО затвердила рішення про відзначення у 2018 році на рівні ЮНЕСКО 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського

Школа – це майстерня, де формується думка

“Школа, - як писав В.Сухомлинський, - це тонкий і чутливий музичний інструмент, який творить мелодію людської гармонії, що впливає на думку кожного вихованця, але творить лише тоді, коли цей інструмент добре настроєний”.

В силу різних обставин, відсоток українців за кордоном збільшується. Події останніх років значно вплинули на кількість бажаючих емігрувати з України. Отож, завжди актуальним буде питання функціонування українських суботніх та недільних шкіл за кордоном.

Українські суботні (недільні) школи, як і масова міграція, мають понад двохсотлітню історію. Завдяки національному самоусвідомленню, українцям вдалося не розчинитися в інших культурах, а створити потужну світову інституцію – українську діаспору, що робить важливий внесок у становлення української державності. Одне з найбільш важливих місць у процесі культурного збереження української ідентичності посідає проблема освіти в українській діаспорі. Українці прагнуть вберегти нове покоління від асиміляції і саме з українськими суботніми (недільними) школами пов'язують своє майбутнє – їхні діти мають можливість навчатися рідною мовою, розвивати свою культуру, пам'ятати про звичаї та традиції свого народу.

Мова є одним із найбільших досягнень людської цивілізації. Потенціал людського розуму залежить від рівня мови, яким людина у змозі користуватися. Тому що людина, чиє знання мови є обмеженим – не може висловити те, що вона думає, чи думати комплексно. “Мова – писав грецький професор Хри-

стос Тсолакис, - є зростом людини. Вона росте внаслідок росту людини та стискається відповідно до утисків на думки і культуру народу. Зовсім неможливо, щоб культура і думки розквітали, а мова засихала”. Рівень національної мови, повага до неї, її культури, підтримка вже існуючих та створення нових шкіл за кордоном – це можливість для українських сімей не втратити рідну мову в чужому середовищі.

Та найбільшою проблемою українських недільних шкіл є невідповідність навчально-методичного забезпечення, яке є в школах, до реальних потреб дітей, які відвідують ці школи. Вчителі, не маючи з чого вибирати, працюють за підручниками, програмами, за якими навчаються діти в школах України. Використання в українських закордонних школах в навчальному процесі підручників, прийнятих для навчання дітей в Україні, для викладання предмету “Українська мова” взагалі є недоцільним. Ці підручники не зорієнтовані на українських дітей, народжених за кордоном, для яких українська мова не є рідною. Це призводить до того, що викладання мови, як іноземної, ведеться методично неправильно, не приділяється належної уваги розвитку комунікативних навичок, що погіршує якість викладання і засвоєння знань.

Перші українські школи за кордоном створювались, як правило, при громадських організаціях, і їхня подальша доля залежала від сприяння країни, в якій вони утворювалися. За мету такі школи ставили собі виховувати нове покоління на засадах національної самопожертви, пошани, гідності та гордості за приналежність до української нації.

Українській недільній школі, що діє при Асоціації "Українсько-Грецька Думка" - 15 років. У неї власне обличчя, сформовані традиції, висококваліфіковані вчителі, батьки та діти, що зберігають любов до рідної України, її народу, рідної мови, пісні, танцю, її культури. Це школа, де вчителі та учні спільно творять майбутнє; це родина, яка має свій ритм існування, захоплює новизною та креативністю. З 2017-го року школа працює під егідою Київської Малої академії наук України і вже 15-ть років виховує дітей на високих моральних зразках української духовності.

Останні події в світі і, особливо, в Україні, диктують нові вимоги до навчання та виховання

дітей, і в українській недільній школі за кордоном, зокрема. Пріоритетним у навчально-виховному процесі стали національно-патріотичні мотиви. Лейтмотивом в діяльності школи звучить любов до України, самовідданість і патріотизм її захисників, активна громадська позиція українців, особиста відповідальність за долю країни. Формування духовних цінностей та національної свідомості учнів – одне з основних завдань для вчительського колективу. Особлива увага приділяється вивченню української мови, літератури, історії та культури, географії України. Найвищі очікування від школярів - самостійна думка, пошук та пізнання істини.

Жодну закордонну школу, на нашу думку, неможливо оцінити балами чи тестами. Ефективність діяльності школи вимірюється радістю спілкування учня з вчителем, настроєм, з яким учень та вчитель виходить з уроку. Вчительський колектив школи при Асоціації "Українсько-Грецька Думка" - це вчителі з вищою освітою та з досвідом праці. Злагоджений викладацький колектив з року в рік старається розвивати таланти кожної дитини, виховувати її особистість, поважати її гідність, оскільки без любові і поваги до вихованців, будь-які розмови про гуманність і людяність лунають порожнім звуком.

Підвищення ролі вчителя української мови, який викладає у навчальному закладі за кордоном, сприяння творчим педагогічним пошукам, поширення українського слова, виховання любові до України та почуття поваги до всього українського – це ті основні завдання, які були перед-

бачені Міжнародним конкурсом “Найкращий учитель української мови за кордоном”, що започаткований у 2014 році Міністерством освіти і науки України та Українською Всесвітньою Координаційною Радою. “Підтримка закордонних українців, консолідація та зміцнення зв’язків з Україною залишаються одним з ключових питань”, – говорилося в анонсуванні конкурсу. Як визнання багаторічних зусиль проведу товариства

та керівництва школи двоє вчителів отримали відзнаки - лауреатом у номінації “Учитель загальної середньої школи” 2014-2015 навчального року стала вчителька української мови, директорка школи Ганна Павлюк, а у номінації “Учитель початкової школи” дипломантом (третє місце) отримала вчителька нашої молодшої школи Наталія Антонію. Можемо з впевненістю сказати, що наша школа - це школа гідності, любові та взаємоповаги. Свою педагогічну майстерність учителі вдосконалюють шляхом самоосвітньої діяльності. Вчитель в українській школі за кордоном - це доля. І наші педагоги саморозвиваються, експериментують, творять заради майбутнього дітей - українських дітей, дітей діаспори. Суттєву підтримку у формуванні програм з української мови, як іноземної, для українських шкіл за кордоном мала би надавати Україна. Адже мовна стратегія для будь-якої країни – першочергове завдання. Поки що тут ми ще маємо білу пляму. На щастя, справлятися із завданням нам допомагає співпраця з Міжнародним інститутом освіти, культури та зв’язків з діаспорою Львівської політехніки (МІОК), де працює освітній портал “Крок до України” - ресурс для всіх, хто причетний до викладання чи вивчення української мови як іноземної.

Адже завдання, які стоять перед вчителями за кордоном, є складними і багатограними. Окрім

безпосереднього викладання мови потрібно докласти зусиль, щоб діти навчаючись бачили практичне застосування вивченого в повсякденному житті. Що знання української мови потрібні для спілкування з родичами в Україні, з однолітками з інших країн. Діти повинні відчувати потребу та бажання правильно поставити питання, чи вірно відповісти. Для того, щоб досягти цієї мети, товариством докладаються великі зусилля. Всі відразу відчувають - Українська недільна школа при товаристві "Українсько - Грецька Думка" - це частинка України, тут завжди панує тепла родинна атмосфера, тут ніколи не забувають про важливі та доленосні для українського народу дати, тут завжди спостерігають, що відбувається в Україні. Вже тридцять щорічною стала низка заходів, які покликані викликати в дитячих серцях почуття гордості за українську націю і бажання бути її невід'ємною частиною. Серед них варто виділити День козацтва, День української писемності та мови, День Гідності, День Соборності, День Пам'яті Героїв Небесної Сотні, День пам'яті Героїв Крут.

Улюбленим святом маленьких і великих вихованців школи став "Осінній листопад". Цього року відповідальною за нього була вчителька молодшої школи Вікторія Тимчишин. Особливо зворушливою є завжди підготовка та проведення Уроків пам'яті, присвячених річниці Великого

Голоду 1932-1933 років в Україні. Урок "Хлібусьому голова" провела цього листопада для молодшої школи вчителька Олександра Куриляк, а вчительки старших класів Галина Борик та Люба Грабна підготували для старшої школи та гостей заходу подорож у минуле - урок-пієту "Жнива скорботи" - зі спогадами членів сімей постраждалих від цієї страшної трагедії нашого народу.

Особливо змістовними та цікавими є тематичні уроки історика школи Марії Ласій, яка, віддана своїй справі, готує для дітей та дорослих розповіді про неоднозначні, або й зумисно спотворені сторінки історії українського краю. Цього календарного року всі бажаючі мали змогу послухати, чому Україна разом зі всім цивілізованим світом відзначає 8-го травня День пам'яті за жертвами Другої світової війни, і як до цієї теми повинні відноситися українці, а також зробити екскурс в історію становлення Української державності до Дня Незалежності України.

Безумовно, щороку в перші весняні дні вихованці школи долучаються до березневих вшанувань пам'яті Кобзаря, які для дітей не обмежуються лише читанням віршів та покладанням квітів до пам'ятника Т. Шевченку в Парку Гуді, але й доглядом за самим пам'ятником та навколишньою територією. Так як Святий Миколай ще ніколи не обминав нашу школу, діти особливо ретельно готуються до його приходу. Адже саме цей святий все-все знає про кожну дитину – всі провини та найбільші досягнення і відповідно до цього щедро обдаровує дарунками. Тож і шана йому від малечі особлива. Цього року Св. Миколай залишив на день свою резиденцію в українському місті Львів тільки для того, щоб побувати на Янгольському святі Української недільної школи при товаристві "Українсько-Грецька Думка", бо він добре знав, що всі діти школи старанно вчилися, вміють гарно розмовляти українською мовою навіть на перервах між уроками, і сповна заслужили всі ті

подарунки, що він для них приберіг. Янголятами цього року займалися вчительки старшої та молодшої школи Олена Хімич та Вікторія Тимчишин, а незмінними бджілками, як і на кожнісінькому заході школи були вчительки співів і музики Ольга Василишин (бандура) та Лілія Ситнікова,

професійна та креативна хореограф школи Олена Євтеєва, яким ми всі завдячуємо гармонійним розвитком талантів та здібностей дітей.

Треба сказати, що особливим цвяшком усієї діяльності школи є наш дитячий садочок “Рукавичка”, що ним вправно керує неймовірна вихователька Наталя Смоляник. “Рукавичка” - це окрема фантастична країна, до якої зараховані найстаранніші учні школи. Без них у школі не відбу-

вається абсолютно нічого! І це чудово, тому що в нас на очах ще зовсім маленькі українці, в теплій привітній Греції, але далеко від рідної землі, доторкаються до найпотаємніших струн української душі і вчаться любити та шанувати свій славетний козацький рід.

У школі, де минуле гармонійно перетинається із сучасним, де діти звикли виявляти свою волю, формувати свою власну позицію по відношенню

до подій, що відбуваються в материнській країні і в світі, частенько відбуваються флешмоби, наприклад, на підтримку ветеранів бойових дій, на підтримку сертифікації української мови, серед яких останній, у співпраці з МІОКом, найцікавіший - "Мое улюблене слово українською". Вихованці школи разом з дружньою недільною школою "Берегиня" взяли участь у Міжнародному проєкті "Діти просять миру", а також в акції "Дитячий

ангел миру у кожную родину". Школярами написані та відправлені листи подяки, саморобні ангелики, а також чисельні малюнки оборонцям України - воїнам АТО. Вихованці нашої школи зібрали та відправили для сиріт містечка Святого Миколая в селі Гороховино Івано-Франківської області свої найулюбленіші іграшки та одяг. Всі ці маленькі, але величезної ваги дрібнички є серйозними виховними моментами, які роблять наших дітей

хорошими дітьми, щирими українцями і, найосновніше, гарними людьми. Отакими великими і маленькими речами невтомно опікується директорка школи Ганна Павлюк, для якої українська школа в Греції – це спосіб життя, це надважлива справа, це найкраще, що вона могла би запропонувати своїй Батьківщині, яку дуже любить.

Тому, враховуючи складність поставлених завдань, керівництво школою здійснюється справді по-грецьки - на демократичних засадах, оскільки більшість рішень приймаються спільно усім вчительським колективом. Без тісного спілкування, обміну інформацією, ідеями, досвідом досягати поставленої мети практично неможливо. Кожний вчитель школи є особистість, і має можливість проявляти її у найприродніший спосіб. Від бажання, творчого підходу до своєї праці наших вчителів залежить не тільки якість викладання, але й наскільки воно буде привабливим для маленьких українців Греції. Отже самостійність викладачів, можливість використати свої знання, самореалізуватися – одна із першочергових засад діяльності школи, де все відбувається відкрито і щиро, що, в свою чергу, створює найкращу атмосферу взаєморозуміння, взаємопідтримки та спільного прагнення найкращого результату. Без перебільшення можна сказати, що Українська недільна школа при товаристві “Українсько-Грецька Думка” - це майстерня, де формується Думка.

Однак, школа – це тільки частина справи. Виховання учнів у школі безперервно та безпосередньо пов'язане з вихованням у сім'ї. Тому вчительський колектив працює у тісній співпраці з батьками з метою створення найсприятливіших умов для самореалізації та розвитку кожної дитини. Батьки беруть активну участь у навчально-виховному процесі. Адже хороша школа – це не “комора знань, а - світоч розуму”. Кожна дитина має різні здібності та таланти. І найважливіше наше завдання – всебічний розвиток особистості, виявлення нахилів та найкращий прояв здібностей кожного окремого учня.

Попри все, так як країна перебування наших вихованців – земля Олімпійських богів, колиска демократії, філософії, математики, медицини, земля Есхіла, Софокла, Еврипіда, античної трагедії та комедії тощо, ніяк не обійтися без цікавих екскурсій, подорожей, походів - для пізнання історії, традицій, краєвидів цієї надзвичайної, сонячної, облюбованої богами країни. Саме на дозвіллі зароджуються приятельські стосунки, згуртовується колектив, виховується відповідальність, повага один до одного, до старших, до природи. Одним словом - Людяність.

Саме тому своїм педагогічним кредо вчителі школи обрали слова: “Ми хочемо квітками прорости в серцях дітей, посіявши там добре, розумне, вічне...”